

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра архітектури та середовищного дизайну

03-08-89М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи

на тему: «Проект ревіталізації міського кварталу промислової
забудови» з дисципліни «Проект ревіталізації міського кварталу
(КР)» для здобувачів вищої освіти другого (міського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Архітектура та
містобудування» спеціальності 191 «Архітектура та
містобудування» денної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІБА
Протокол № 2 від 04.10.2022 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до виконання курсової роботи «Проект ревіталізації міського кварталу промислової забудови» з дисципліни «Проект ревіталізації міського кварталу (КР)» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання [Електронне видання] / Сергіюк І. М. – Рівне : НУВГП, 2022. – 29 с.

Укладач: Сергіюк І. М., кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури та середовищного дизайну.

Відповідальний за випуск: Михайлишин О. Л., доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури та середовищного дизайну.

Керівник освітньої програми: Ричков П. А., доктор архітектури, професор, професор кафедри архітектури та середовищного дизайну.

© І. М. Сергіюк, 2022

© НУВГП, 2022

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Мета і завдання до виконання курсового проєкту	4
3. Склад курсового проєкту	5
4. Промзони як альтернативні території для забудови	5
5. Як зробити промзони безпечними	7
6. Закордонний досвід ревіталізації.....	8
7. Українські приклади ревіталізації промислових територій	10
8. Література	16
9. Додатки	19

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

У сучасних містах можна спостерігати цілий ряд трансформаційних процесів, серед яких субурбанізація, джентрифікація, фрагментація (функціональна фрагментація), комерціалізація, деінструалізація, терціаризація, демілітаризація, ревіталізація, сакралізація, просторова сегрегація тощо.

Сьогодні території колишньої промислової забудови є складними просторовими структурами, що характеризуються найчастіше нераціональним використанням земельних ресурсів, невпорядкованістю забудови, відсутністю елементів озеленення та благоустрою, а також негативним впливом на навколишнє середовище.

Ревіталізація – поняття, що характеризує процеси відновлення міського середовища, при якому воно стає більш придатним для проживання. Вона передбачає реконструкцію, переформатування окремих комплексів будівель, у тому числі промислової нерухомості, промислових районів і навіть цілих населених пунктів з метою більш ефективного використання як самих приміщень, так і території, перетворюючи ці простори на різні житлові та культурні об'єкти: гастрономічні, музейні, мистецькі, виставкові тощо. І як наслідок – приміщення

колишніх фабрик і заводів з великими відкритими просторами, освітленням, високими стелями, незвичайним дизайном становлять великий інтерес для організації арт-об'єктів, мистецьких студій, просторів з галереями, концертними майданчиками, кафе, пабами, ресторанами та офісами або коворкінгами.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Завдання і методичні вказівки орієнтовані на виконання проєкту ревіталізації міського кварталу колишніх промислових територій зі зміною його функцій на житлову, громадську або змішану. Ступінь зміни міського середовища у процесі ревіталізації залежить від ступеня цінності історико-культурних об'єктів.

Мета курсової роботи – полягає у розкритті нових можливостей старих форм з урахуванням їхніх функцій . У ході ревіталізації найчастіше використовують комплексний підхід з метою збереження самотності, автентичності, ідентичності та історичних ресурсів міського середовища.

Завдання до виконання курсової роботи „Проект ревіталізації міського кварталу промислової забудови” наступні:

- Містобудівний аналіз обраної ділянки з визначенням основних напрямів роботи: демонтажу, збереження та реконструкції існуючих будівель, нових функцій т актуальності роботи в цілому;
- уміле використання природного рельєфу території для розміщення будівель та споруд;
- побудова дорожньо-транспортного каркасу з умов найбільшої зручності;
- створення виразної архітектурно-просторової композиції забудови;

- організація системи озеленення території міського кварталу.

3. СКЛАД КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Ситуаційна схема М 1:2000
2. Генеральний план існуючого стану М 1:500 (М 1:1000)
3. Схема-аналіз проблемних зон території М 1:1000 (М 1:2000)
4. Проектний генеральний план (концептуальний) М 1:500 (М 1:1000)
5. Схема функціонального зонування М 1:1000 (М 1:2000)
6. Схема транспортно-пішохідних зв'язків М 1:1000 (М 1:2000)
7. Схема озеленення М 1:1000 (М 1:2000)
8. Розгортки по основних вулицях (магістралях) М 1:100 (М 1:200)
9. Візуалізації
10. Пояснювальна записка

* масштаби креслень узгоджуються з керівником залежно від площі обраної території для курсової роботи

4. ПРОМЗОНИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ЗАБУДОВИ

Сьогодні значні площі в українських містах займають покинуті промислові зони, адже промисловість поступово переміщується з центральних районів в передмістя. Лише у Києві закинуті виробництва становлять майже 10% площі міста. Схожі процеси відбуваються й у Вишневому, де на початку 2000-х років розпочалося перенесення підприємств на периферію. Це призвело до того, що великі міські простори спорожніли, а подекуди стали навіть небезпечними.

Третину площі американського Янгтауна займають покинуті промислові зони, які містяни лише починають

освоювати. У світі вже є чимало прикладів вдалого перетворення промислових зон на житло, мистецькі та культурні центри.

Майже хрестоматійним став приклад віденських газометрів, які перетворили на житло. Їхня історія сягає ще XIX століття, коли влада Відня припинила закуповувати газ в Англії та побудувала чотири контейнери для зберігання газу, які на той час були найбільшими у Європі. Поступово замість вугільного газу почали користуватися природнім, а колишні газометри закинули, поки в 1995 році архітектори Жан Нувель, Куп Хіммельблау, Манфред Ведорн та Вільгельм Хольцбауер запропонували перетворити їх на житлові комплекси. З газометрів вийняли технічне обладнання, залишивши тільки цегляну частину і дах. Кожен об'єкт поділили на чотири частини. Нагорі розмістили квартири, на середніх поверхах – офіси, внизу – розважальні заклади, а в цокольному приміщенні – шопінг-центри.

Досить часто закинуті промислові зони знаходяться в центрі міста. Так трапилося в німецькому Гейдельберзі, де територію закинутого вантажного залізничного вузла, який закрили ще у 1997 році, перетворили на житловий район. Будівництво почалося у 2009 році. Крім житла, місто збудувало тут лабораторію, кампус, вирило канал для збору дощових стоків з доступом до води, а старі склади перетворили на ресторани, дитсадок та культурний центр. Район отримав два нових велопішохідних мости через залізницю та трасу. На територію в'їзд авто заборонено, але на периферії збудовано підземні паркінги. Назвали новий район на честь залізничної станції – Bahnhof.

Як і Bahnhof, житловий комплекс One від NOXT Development знаходиться у самому центрі міста неподалік від міської ради. Житло будують на території закинутих складів. Для будівництва не довелося знищувати зелені насадження, яких так бракує Вишневому. За прикладом кращих світових практик, перші поверхи житлового комплексу передали бізнесу.

Вже скоро тут запрацює дитяча школа для вивчення англійської мови, а поруч є вся необхідна інфраструктура – супермаркети, дитячі садочки, лікарні. Сьогодні забудовник ввів в експлуатацію дві секції житлового комплексу, ще дві секції планують добудувати до кінця 2021 року.

5. ЯК ЗРОБИТИ ПРОМЗОНИ БЕЗПЕЧНИМИ

Оскільки більшість промислових зон не використовують протягом тривалого часу, вони стають небезпечними, адже тут немає освітлення, міського руху й активного життя.

Важливими індикаторами безпечності простору є:

- інклюзивність – громадські простори мають бути доступними для всіх груп населення, в тому числі для жінок, дітей і для людей з інвалідністю. Це означає, що вони мають бути без бар'єрів і знаходитись подалі від автошляхів;
- наявність вуличних меблів і місць для сидіння – це сприяє налагодженню соціальних зв'язків між людьми;
- гарне освітлення та широкий кут огляду території, відсутність темних закутків;
- потік людей на вулицях – безлюдна і покинута територія не сприяє відчуттю безпеки;
- наявність зелених насаджень з доглянутими деревами та рослинністю.

Усі ці фактори разом створюють відчуття безпеки: для дозвілля дітей слід передбачати великий дитячий майданчик, що займе всю внутрішню частину двору; все розпланувати так, що для виходу з під'їзду у двір не потрібно перетинати дорогу. Подвір'я житлового комплексу – пішохідне, а для автомобілів передбачено підземний паркінг. Крім того, доглянута та освітлена територія довкола житлового комплексу ще більше сприяє тому, щоб мешканці будинку відчували себе в безпеці.

6. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД РЕВІТАЛІЗАЦІЇ

Ревіталізація промислових зон — світовий тренд, який поступово інтегрується в українські реалії. На незатребуваних і нераціонально використовуваних територіях створюються нові інвестиційно привабливі проекти. Реновація дає можливість оновити міський ландшафт. Території, що раніше були закритими, стають новими точками тяжіння для містян. А реорганізація міського простору сприяє розв'язанню транспортних проблем — з'являється потенціал для будівництва нових доріг, мостів, парків і набережних.

Jardins de la Rambla de Sants, Барселона, Іспанія

Барселона відома своїми парками, створеними на основі промислової забудови. Ще наприкінці 80-х років у колишньому робочому районі Сантс з'явилися парк індустріальної Іспанії (Parc del 'Espanya Industrial) та парк Жоана Міро (Parc de Joan Miro), що став open-air-майданчиком для експозиції найвідоміших скульптур художника. У 2016 році перелік схожих проектів доповнив лінійний парк Jardins de la Rambla de Sants. Локацію облаштували на місці старих залізничних шляхів у районі вокзалу Barcelona Sants.

Авторами проекту стали архітектори Серхі Годія та Ана Моліно. Вони розробили грандіозну конструкцію, що допомогла створити новий громадський простір на основі нераціонально задіяної території. Парк підтримує складна система залізобетонних балок із трикутними заксленими отворами. Таке рішення дає змогу знизити рівень шуму від залізниці та забезпечує захопиви краєвиди на прилеглі вулиці й потяги.

Kunststadt (ArtCity) NDSM, Амстердам, Нідерланди

Kunststadt (ArtCity) NDSM — один із найбільш відомих артпросторів Амстердама, який колись був корабельною верф'ю. Тепер тут більше не будують суден, проте будують нову культуру: створюють предмети сучасного мистецтва, що

згодом коштуватимуть мільйони, а ще проводять кінопокази, організовують музичні та спортивні події й багатьма іншими способами заохочують людей до насиченого дозвілля.

Після того як верф *Nederlanse Droogdok En Scheepsbouw Maatschappij* (NDSM) збанкрутувала, величезна кількість цехів і складських приміщень виявилися занедбанними. У 2000 році адміністрація міста оголосила конкурс на реорганізацію простору NDSM, який згодом виграла команда *Stichting Kinetisch Noord*. Їхня ідея полягала в тому, щоб створити величезний урбан-конструктор із використанням безлічі контейнерів, які можна було орендувати за низькою ціною для роботи й життя.

Команді вдалося залучити до розвитку району представників креативних індустрій: дизайнерів, архітекторів, музикантів. Це допомогло створити концепт *Kunststad*, тобто міста мистецтв. Таке рішення ефективно сприяло притоку містян до району та згодом перетворило NDSM на одну з головних точок тяжіння в Амстердамі.

Щомісяця на території проходить безліч різних заходів і фестивалів (наприклад, *Over het IJ Festival* і *Valtifest*). Навіть MTV Europe відкрила тут свій головний офіс.

Metropol Parasol, Севілья, Іспанія

Історія появи одного з ключових лендмарків сучасної Севільї бере свій початок із рішення місцевої влади реконструювати площу Енкарнасьйон. Протягом багатьох років локація переважно використовувалася як автостоянка й лишалася непоміченою на тлі більш популярних туристичних місць у Севільї.

Спершу тут планували побудувати міський ринок із підземним паркінгом. Але у процесі підготовки котловану спеціалісти знайшли залишки римського поселення. Будівництво припинили, й адміністрація Севільї оголосила конкурс на створення нового проєкту зі збереженням історичної знахідки. Переможцем конкурсу стало бюро німецького

архітектора Йоргена Маєра-Германна.

Натхненний зводами Кафедрального собору Севільї та фікусами, що ростуть на площі Крісто-де-Бургос, Маєр розробив сучасну архітектурну конструкцію у вигляді футуристичних «грибів». Розміри будівлі вражають: площа — 150 на 70 метрів, а висота — 26 метрів. Metropol Parasol не тільки стала домінантою центру міста, а й навіть вважається найбільшою дерев'яною будівлею у світі.

Об'єкт встановлено серед щільної забудови середньовічної частини Севільї, він вміщує сучасний археологічний музей, фермерський ринок, декілька барів і ресторанів, а також пішохідні майданчики й панорамні тераси просто неба.

Frankfurt's Old Centre, Франкфурт-на-Майні, Німеччина

Що як не розмінюватися на дрібниці та просто оновити ціле місто? А точніше, його центральну частину. Саме так сталося у Франкфурті-на-Майні, де фактично повністю перебудували та відновили історичний вигляд одного з найбільших кварталів — DomRömer. Під час реновації архітектори робили акцент на приведенні до ладу найвизначніших історичних місць — Коронаційного шляху, яким раніше ходили монарші особи, Імператорського палацу та навіть решток римського поселення.

7. УКРАЇНСЬКІ ПРИКЛАДИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ

В Україні до середини нульових майже не було прикладів редевелопменту промислових зон — зразки позитивної трансформації територій почали з'являтися тут лише в останнє десятиріччя. Сьогодні колишніми індустріальними територіями займаються як приватні підприємці, так і великі компанії. Серед останніх — Perfect Group та SAGA Development. Відповідно до сучасних тенденцій

реновації міських просторів, компанії нині будують **житловий район на Рибальському півострові**.

Унікальність розміщення об'єкта зумовила підхід до його архітектури — район проєктують як мережу невисоких кварталів із розвиненою схемою вулиць. Архітектори RYBALSKY вдалися до традиційної схеми забудови Подолу, обігравши її на сучасний лад, що дало можливість комплексу гармонійно інтегруватися в навколишній ландшафт.

Територію тут ділять на публічні, приватні та напівприватні простори, до них можна віднести внутрішні двори з дитячими майданчиками, бульвари для прогулянок, паркові та спортивні зони. Загалом внутрішня інфраструктура району побудована так, щоб сприяти соціалізації мешканців кварталів.

Містяни та жителі району також матимуть змогу спільно проводити час біля власного каналу, поєднаного з Дніпром за допомогою тунелю, який прокладуть під вулицею Набережно-Хрещатицькою. Уздовж каналу буде розташована окрема вулиця з концептуальними кафе та ресторанами протяжністю 330 метрів. Проєкт отримав назву RestoPort, і за його концепцією, на перших поверхах шести будинків, у їхній фасадній частині, розмістять понад 30 різноманітних закладів.

У житловому районі RYBALSKY подбали не тільки про різноманіття закладів харчування, а й спільно з резидентами кварталу облаштували галереї, артпростори, медичні заклади, салони краси й магазини. На других і третіх поверхах деяких будинків облаштували офіси, а діти зможуть навчатися поблизу домівки — згодом тут також відкриють освітній комплекс.

Київська кінокопіювальна фабрика – Довженко-центр, Київ

Національний центр Олександра Довженка (також відомий як Довженко-Центр) – це головний державний кіноархів художніх українських фільмів, одна з найважливіших культурних інституцій сучасної України з широким міжнародним представництвом у кіногалузі. Його завданням є

збереження, дослідження, популяризація та реставрація національної кіноспадщини.

Центр відкрили у 1994 році на базі найбільшої за часів СРСР української кінокопіювальної фабрики (заснованої у 1938 році), яка протягом багатьох років вважалася провідним підприємством з тиражування фільмокопій, але у 80-х роках, з поширенням цифрових технологій, втратила своє значення.

Невідомо, як би доля розпорядилася щодо подальшого існування будівлі та всієї інституції, але у 2015 майбутній генеральний директор Довженко-Центру Іван Козленко представив громадськості нову “Концепцію реформування та розвитку Національного центру Олександра Довженка на 2016-2018 рр.”.

Згідно з нею розпочалася трансформація будівлі Центру в публічний простір. Метою реформування Центру в концепції було визначено “модернізацію та перетворення з індустріальної в культурну інституцію з одночасною монетизацією контенту” на принципах постіндустріальності, ревіталізації, ергономічності та синергії.

Три роки комплексних реформ Центру призвели до його фундаментальної трансформації. Наразі це платформа для проведення мистецьких заходів і культурний хаб. Сьогодні вона складається з фільмосховища, музею кіно, книгарні, коворкінга, кінокопіювальної лабораторії, кіноархіву, медіатеки та перформативного майданчика.

Завод “Промприлад”, колишній Станіславський машинобудівний завод, Івано-Франківськ

“Промприлад”, на базі якого з’явився новий інноваційний центр “Промприлад. Реновація”, був одним із найбільших промислових об’єктів Івано-Франківська. Його історія бере початок ще у XVIII ст., коли тут були розміщені ковальські та слюсарні цехи. Потім, за радянських часів, завод спеціалізувався на приладобудуванні та товарах народного вжитку, зокрема виготовляв лічильники газу, парасольки,

електроприлади та автомобільні деталі. Його приватизували у 1990-х, і після цього територію потрохи почали ділити на шматки та продавати під різні структури: офіси, житло, торговий центр, приватний університет. Аж поки у 2017 році Юрій Филюк, співзасновник платформи “Тепле Місто” разом з командою партнерів почав перетворення приміщень старого заводу на сучасний бізнес-кластер із залученням імпаکت-інвестицій від громадян та бізнесу.

Його проєктом було заплановано відновлення 26,44 тис. кв. м площ в існуючих корпусах та будівництво ще двох – на 10 тис. кв. м. До 40% всієї площі займатимуть офісні простори. На решті розмістяться майстерні, навчальні та дитячі центри, готелі та ресторани, громадські ініціативи та ін. За задумом, тут мають бути створені умови для діяльності комерційних та соціальних ініціатив, націлених на розвиток нової економіки, урбаністики, сучасного мистецтва та неформальної освіти в регіоні.

За перші 3 роки діяльності пілотного поверху тут відбулися понад 1400 подій, які відвідали близько 60 000 гостей. Простір прийняв 30 виставок у галереї сучасного мистецтва, 75 великих конференцій, більше п’яти сотень лекцій та освітніх заходів, а також концерти та хакатони. Тут же і відбудеться фестиваль сучасного короткометражного кіно “Хвиля” від Довженко-Центру.

Паровозобудівний завод імені Комінтерна (ХПЗ) – Арт-завод «Механіка», Харків

20 липня 1895 року почалося будівництво паровозобудівного заводу імені Комінтерну (ХПЗ) – у цьому брали участь французькі фахівці-машинобудівники брати Стефан і Філіп Буе. 5 грудня 1897 року під керівництвом директора заводу інженера Павла Ріццоні був випущений перший паровоз, а у 1903 році їх кількість досягла першої тисячі.

З початком Першої світової війни завод виробляв

снаряди, міни, транспортні вагони.

Під час Жовтневого перевороту (1917 рік) колектив заводу став фундаментом Харківського бойового полку, взяла активну участь в сутичках. Попри історичне значення, у 90-і роки ХХ ст. заводські цехи ХПЗ прийшли у занепад і використовувалися як складські приміщення.

Але наприкінці 2015 року команда організаторів харківських вечірок “Qtime Crew” вирішили створити своє місце, в якому можна буде втілювати творчі ідеї та розвивати культурне середовище міста. Надихнувшись міжнародним досвідом перетворення закинутих промислових зон на модні та сучасні міські простори, вони прийняли рішення ревіталізувати колишній ХПЗ та створити на його базі Арт-завод “Механіка. Інша Земля”.

У січні 2016 року розпочався процес відновлення і перетворення 100-літніх стін Харківського паровозобудівного заводу, який до цього планували використовувати як склади. А вже 1 жовтня 2016 року відбулося перша публічна подія — концерт Quest Pistols Show, які офіційно оголосили про відкриття заводських дверей для всіх бажаючих.

На сьогодні резиденти Арт-заводу пропонують розважальні послуги (картинг, квест-кімната, ігровий відеоцентр, кулінарні майстер-класи, прокат святкових костюмів і реквізиту, зал пляжного волейболу), навчають креативним професіями (танцювальна студія, вокальна, акторської майстерності, барабанна, студія звукозапису, школа кави) і пропонують на вибір різні творчі майстерні. Також на території розташувалися фотостудія, кава-бар, гастро-бар з високою кухнею і тату-студія.

Кам'яниця Леона Сапіги - Муніципальний мистецький центр, Львів

Неоготична кам'яниця Леона Сапіги зведена у середині 70-х років ХІХ століття. Автором проекту був львівський архітектор Адольф Кун. На той час це був найбільший

багатоквартирний будинок міста довоєнного часу. Потім на цьому місті знаходилися друкарня, редакції газет, приміщення товариств та різноманітних бюро й майстерень. Але повернемося до сучасності. У 2018 році легендарну “Дзигу”, яка була одним із символів міста, продали мережевому бізнесу. Представники творчого середовища міста зібралися на акцію та організували “похорони” – одягнені в чорне, вони встановили біля “Дзиги” кам’яний надгробок, який символізував смерть “культурної столиці”.

Однією з ініціаторок акції була артменеджерка Роксолана (Ляна) Мицько. Місцева влада звернула увагу на протест і почала контактувати з представниками мистецької тусовки, що дозволило митцям у листопаді 2019 року ініціювати створення мистецького центру.

На реставрацію фасаду, ремонт даху, облаштування внутрішнього дворика та самої галереї витратили 8,7 млн. гривень і вже у жовтні 2020 року у місті відкрили перший муніципальний мистецький центр. Під нього обладнали нежитлові приміщення на першому поверсі кам’яниці, які роками залишалися без уваги.

Зараз Львівський муніципальний мистецький центр – це 100 квадратних метрів виставкової площі та багатофункціональний простір з лекторієм, медіатекою, книгарнею, кав’ярнею та майстернею. Це місце для знайомства з мистецтвом, діалогу людей, що його творять, неформальної освіти, відпочинку, естетичної насолоди і роздумів.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Назарук М. Ревіталізаційні зміни геопростору у Європейських містах. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Екологія»*, №21. Харків, 2019. С. 34–50.
2. Броневицький А. П. Особливості ревіталізації промислових будівель. *ACADEMIC JOURNAL Series: Industrial Machine Building, Civil Engineering*. 2017. Т. 2 (44). С. 65–69. URL: <http://journals.nupp.edu.ua/znp/article/view/147>
3. Савйовський В. В., Броневицький А. П., Какжинерова А. Ревіталізація-екологічна реконструкція міської забудови. *Вісник ПДАБА*. 2014. С.47–52.
4. Назарук М. М Ревіталізація — як крок до еколого-збалансованого розвитку міста Львова. *Вісник Львівського університету. Серія географічна*. 2016. Випуск 50. С. 271–276.
5. Рибчинський О. В. Програма та проектні складові ревіталізації ринкових площ історичних міст України. *Містобудування та територіальне планування*. 2011. С. 381–388.
6. Сич.О. А. Ревіталізація як механізм забезпечення сталого розвитку міст. *Європейські перспективи*. 2016, № 1. С.27–30.
7. Własczyk M., Kłopot S. W., Kozdraś G. (2010). Problemy społeczne w przestrzeni miasta. Raport z badań socjologicznych nad mieszkańcami miasta. *Wrocławska Diagnoza Problemów Społecznych*, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Wrocław.

Допоміжна література

1. ДБН А.2.2-3-2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво К. : Мінрегіонбуд України, 2014. 33 с.

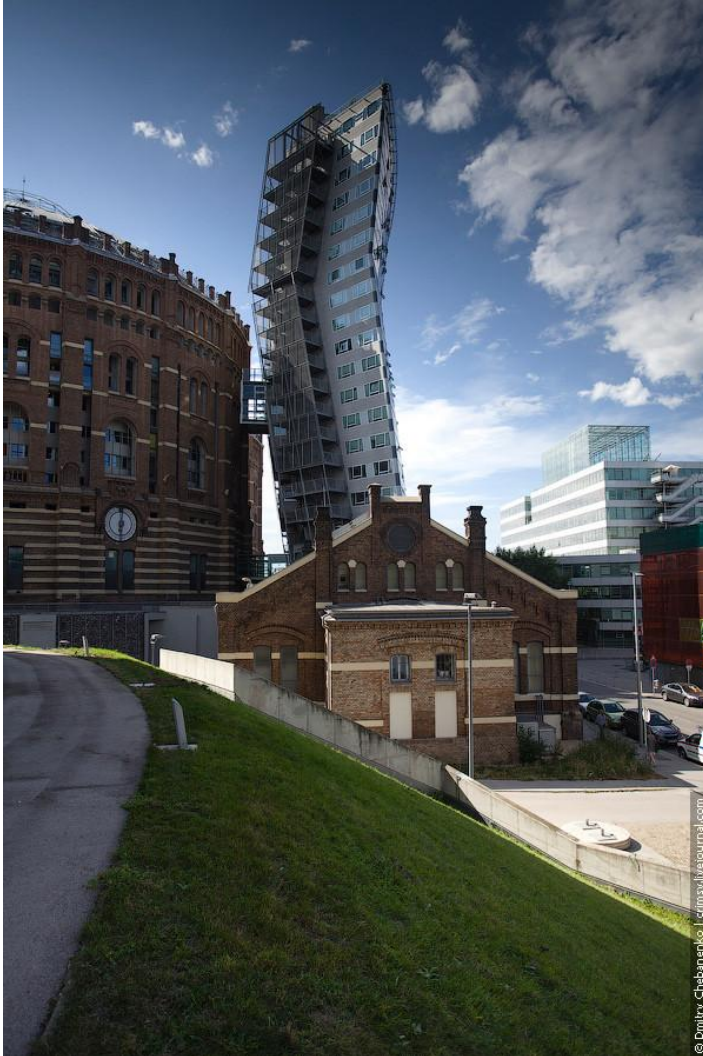
2. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. К. : Мінрегіонбуд, 2019. 177 с.
3. ДБН В.2.2-15:2019 Житлові будинки. Основні положення. К. : Мінрегіонбуд, 2019. 39 с.
4. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. К. : Мінрегіонбуд, 2018. 64 с.
5. ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів. К. : Мінрегіонбуд України, 2018. 55 с.
6. ДБН В.2.3-15:2007 Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів. К. : Мінбуд, 2007. 37 с.
7. ДСТУ Б А.2-4-2:2009 Умовні позначки і графічні зображення елементів генеральних планів та споруд транспорту. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 28 с.
8. ДСТУ Б А.2.4-4:2009 Основні вимоги до проектної та робочої документації. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 51 с.
9. ДСТУ Б А.2.4-6:2009 СПДБ. Правила виконання робочої документації генеральних планів. К. : ДП «Укрархбудінформ», 2009. 34 с.
10. ДБН В.2.2-10-2001. Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я. Держбуд України. Київ, 2001.
11. ДБН В.2.2-13-2003. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди. Київ, 2004.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.libr.rv.ua/>

6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: [http://nuwm.edu.ua/naukova biblioteka](http://nuwm.edu.ua/naukova_biblioteka) ([http://nuwm.edu.ua/MySQL/page lib.php](http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php)).
7. Кафедра архітектури та середовищного дизайну URL: <https://nuwm.edu.ua/nni-ba/kaf-asd>.

9. ДОДАТКИ

*Рис. 1. Ревіталізований газометр у Відні,
Австрія*

Рис. 2. Житло на території промзони в місті Гайдельберг

Рис. 3. Житловий комплекс One від NOXT Development, Вишневе

Фото: Adria Goula.

Рис. 4. Jardins de la Rambla de Sants, Барселона, Іспанія

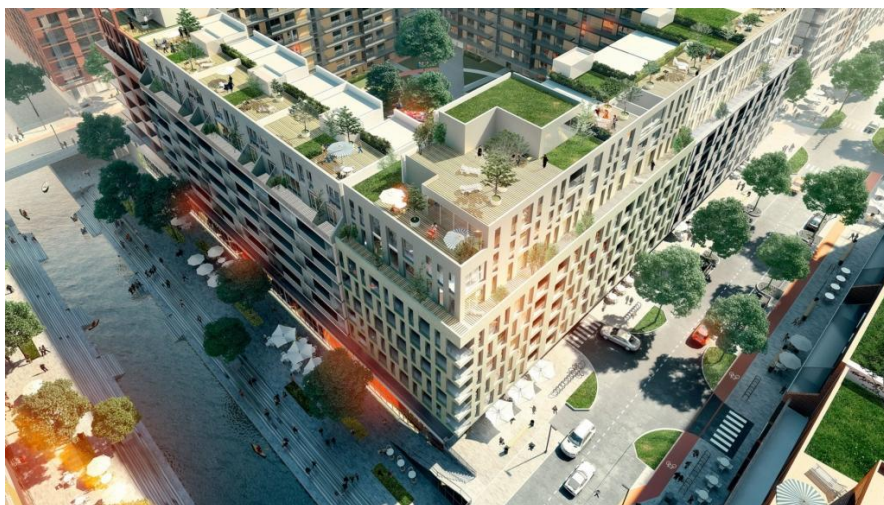
Рис. 5. Kunststadt (ArtCity) NDSM, Амстердам, Нідерланди

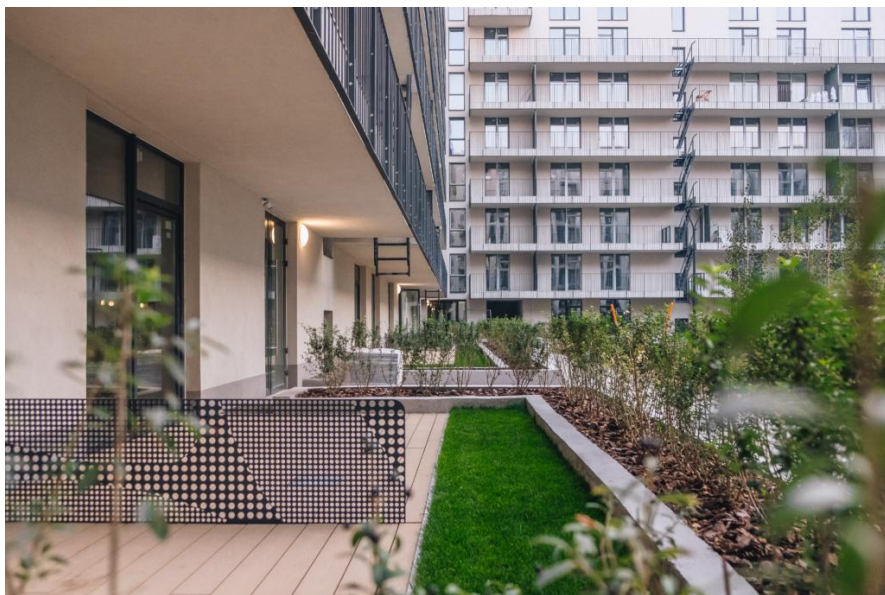
Рис. 6. Metropol Parasol, Севілья, Іспанія

Рис. 7. Frankfurt's Old Centre, Франкфурт-на-Майні, Німеччина

Рис. 8, 9. Візуалізації проекту ревіталізації міського кварталу «На Рибальському», Київ

Рис. 10,11. Візуалізації проєкту ревіталізації міського кварталу «На Рибальському», Київ

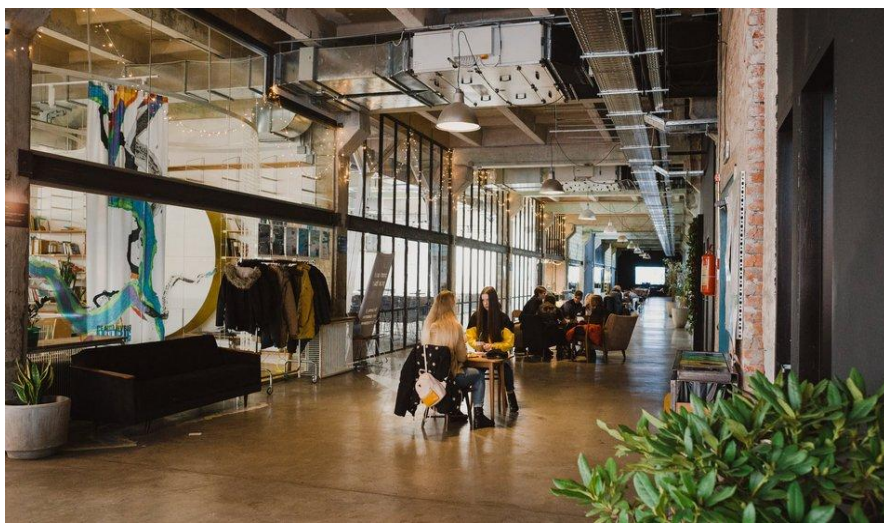

Рис. 12. Візуалізація проекту ревіталізації міського кварталу «На Рибальському», Київ

*Рис. 13, 14. Київська кінокопіувальна фабрика – Довженко-центр, Київ
(до і після)*

Рис. 15, 16. Завод "Промприлад", колишній Станіславський машинобудівний завод, Івано-Франківськ (до і після)

Рис. 17, 18. Паровозобудівний завод імені Комінтерна (ХПЗ) – Арт-завод «Механіка», Харків (до і після)

Рис. 19,20. Кам'яниця Леона Сапіги - Муніципальний мистецький центр, Львів (до і після)